

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

OnderwerpBegrotingscirculaire 2021 en Covid-19
gevolgen voor financieel toezicht voor
gemeenten**Inlichtingen bij**Michiel Bodde
026 359 83 16
post@gelderland.nl**Blad**

1 van 4

- De colleges van Burgemeester en Wethouders van de Gelderse gemeenten
- De gemeenteraden van de Gelderse gemeenten

Geacht college/Geachte gemeenteraad,

In onze rol als financieel toezichthouder informeren wij u jaarlijks in onze begrotingscirculaire over de actuele ontwikkelingen die van belang zijn bij het opstellen van uw begroting en van invloed zijn op ons toezicht (van uw financiële stukken). Daarnaast informeren wij u in deze circulaire over het proces van het financieel toezicht, in het bijzonder over de begrotingsrichtlijnen en over de toetsingsaspecten die we hanteren bij het beoordelen van uw begroting 2021. Deze informatie treft u aan in bijgaande notitie “Bouwstenen begrotingscirculaire 2021”.

In deze brief lichten wij enkele onderwerpen uit de begrotingscirculaire nader toe. Ook gaan wij kort in op de gevolgen die de Covid-19 maatregelen kunnen hebben op uw begrotingscyclus en hoe wij hier als toezichthouder mee om gaan in afwachting van eventuele nadere besluiten van het Rijk.

Begrotingscirculaire 2021

De jaarlijkse begrotingscirculaire is van belang bij het opstellen van uw begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024. De circulaire is een aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) en wordt jaarlijks opgesteld door het Vakberaad Gemeentefinanciën¹. Naast de ontwikkelingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gaat de begrotingscirculaire 2021 op de een aantal specifieke onderwerpen. Wij geven u hierbij graag het volgende mee.

¹ Het Vakberaad Gemeentefinanciën is het overlegorgaan van de gezamenlijke toezichthouders (provincies en Ministerie van BZK) en vertegenwoordigers van het IPO, VNG en ROB.

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

Blad

2 van 4

Er liggen in de komende jaren belangrijke uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. De financiële onzekerheden bij het uitvoeren van decentralisaties in het sociaal domein, nieuwe opgaven die op gemeenten afkomen en de inmiddels uitgestelde herijking van het Gemeentefonds maken het voor u niet eenvoudig om een structureel duurzaam financieel beleid te voeren. Ons college heeft hier veel begrip voor. Wij zien dat u hier ondanks de vele onzekerheden toch aan blijft werken en spreken onze waardering uit voor het feit dat u lastige keuzes die u hierin soms moet maken niet uit de weg gaat. Als toezichthouder hebben wij echter ook de taak hierop toe te zien. Dit doen wij onder meer door middel van het beoordelen van uw begroting en door met u in gesprek te gaan over uw financiële huishouding.

Ieder jaar is ons uitgangspunt dat uw gemeente onder repressief toezicht komt te staan. Dit is de lichtste vorm van toezicht. Gedurende het jaar volgen wij risicogericht de ontwikkelingen van uw financiële positie en nemen kennis van uw financiële besluiten. Hiertoe vragen wij u de kadernota/voorjaarsnota, bestuursrapportages en de ontwerpbegroting aan ons ter kennisname toe te sturen, zodat wij tijdig met u in gesprek kunnen wanneer wij negatieve ontwikkelingen zien of hiertoe anderszins aanleiding bestaat. Wij zijn ons ervan bewust dat het beslag dat de uitvoering van de Covid-19 maatregelen momenteel op u als gemeente legt en zijn daarom terughoudend in de informatie die wij aan u vragen. Echter om een goed beeld te krijgen van de impact en financiële consequenties die de Covid-19 crisis heeft voor uw gemeente, zowel op de korte als langere termijn, is het zaak dat wij als provinciaal bestuur, niet alleen als toezichthouder, hiervan ook goed op de hoogte zijn. Dit stelt ons ook in staat om eventuele problemen samen tijdig te signaleren en met u mee te denken over en te zoeken naar eventuele oplossingen.

Bij de beoordeling van de begroting 2021 ligt de aandacht, in navolging op voorgaande jaren, onder andere op de ontwikkelingen van het budget voor het sociaal domein. Gedurende 2018 werd het steeds duidelijker dat veel gemeenten worstelen met de stijgende kosten die zij maken voor het sociaal domein, specifiek voor de jeugdzorg. Bij de begroting 2020 bleek dat de piek in de kosten nog niet bereikt was. Veel gemeenten hebben daarom meer geld begroot voor het sociaal domein en/of zijn tot ingrijpende maatregelen overgegaan. In de begrotingscirculaire 2021 wordt de richtlijn extra middelen jeugdzorg bevestigd. Mocht op basis van uw jaarrekening 2019 toch blijken dat dit niet toereikend zal zijn, dan wordt er verwacht dat u hier realistisch mee omgaat bij uw begroting 2021. We hebben ook de verwachting dat u, gegeven de ervaring in de voorgaande jaren, in uw begroting komt tot realistische ramingen voor 2021 en de daaropvolgende jaren. De realisatie van de budgetten bij uw jaarrekening 2019 geven daarbij doorgaans een goede indicatie.

Vanwege de schommelingen in de hoogte van het Gemeentefonds in 2019 wordt gekeken naar de mogelijkheden om de uitkering uit het Gemeentefonds minder gevoelig te maken voor fluctuaties. In de circulaire vindt u een overzicht van alle zaken die hieromtrent spelen.

Datum
15 april 2020

Zaaknummer
2020-004616

Blad
3 van 4

We raden u aan de ontwikkelingen vanuit de VNG als uw belangenvertegenwoordiger en betrokken onderhandelaar te volgen om een beeld te krijgen van wat u als gemeente voor 2021 te wachten staat aangaande eventuele veranderingen van de financiering van het sociaal domein.

Verder wordt in deze circulaire ingegaan op herijking van het Gemeentefonds en de verdeelsystematiek. Wij raden u aan de ontwikkelingen nauwgezet te volgen omdat de uitkomsten van het proces mogelijk grote invloed kunnen hebben op uw meerjarenramingen. Wij raden u daarom aan om hiermee - voor zover mogelijk - rekening te houden bij het opstellen van uw begroting. Mocht dit invloed hebben op ons financieel toezicht, dan brengen wij u hiervan vanzelfsprekend tijdig op de hoogte.

Ook opgaven als de energietransitie en de invoering van de Omgevingswet hebben gevolgen voor uw begroting en zijn daarom in de circulaire opgenomen. Wij hebben inmiddels begrepen dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet is verschoven. Deze zal naar verwachting later, maar nog wel in 2021 worden ingevoerd. Andere onderwerpen zijn de rechtmatigheidsverantwoording door uw college en de verkoop van Eneco-aandelen voor zover van toepassing op uw gemeente.

Covid-19 en financieel toezicht

De maatregelen die landelijk zijn getroffen als gevolg van de Covid-19 pandemie raken ons allemaal in Gelderland en hebben mogelijk ook effect op de begrotings- en verantwoordingscyclus van uw gemeente. Afstemming tussen ambtenaren en accountants, maar ook tussen ambtenaren onderling verloopt minder soepel en de benodigde besluitvorming door uw college en raad loopt mogelijk ook vertraging op. Om die reden is het denkbaar dat u niet in staat zal zijn om uw vastgestelde jaarrekening 2019 voor 15 juli 2020 in te dienen bij ons.

In onze brief 'Provinciale ondersteuning voor gemeenten bij COVID-19-crisis' van 24 maart 2020 (zaaknummer 2020-003635) hebben wij aangegeven dat we uitgaan van terughoudend toezicht op gemeenten. We willen gemeenten niet onnodig belasten met administratieve taken en denken graag mee over mogelijke oplossingen, zoals bij het eventueel overschrijden van wettelijke termijnen. We zijn hierover ook landelijk in overleg met onze collega provincies en het Rijk. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft inmiddels laten weten dat, indien het noodzakelijk is, hij de termijnen voor de aanlevering van de jaarstukken zal aanpassen. De tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming biedt de minister hiertoe de mogelijkheid. Indien de termijnen worden aangepast, wordt u daarover geïnformeerd.

Indien duidelijk wordt dat u niet in staat bent om de door uw raad vastgestelde jaarrekening inclusief accountantsverklaring tijdig bij ons in te dienen, dan vragen wij u om hierover zo snel mogelijk in contact te treden met uw ambtelijk toezichthouder. Er kunnen dan afspraken worden gemaakt om ervoor te zorgen dat de toezichthouder op de hoogte blijft van de financiële situatie van de gemeente.

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

Blad

4 van 4

Als er naar aanleiding van de begroting 2020 bestuurlijke of ambtelijke afspraken zijn gemaakt met uw gemeente over de kadernota, dan vragen wij u ook contact te zoeken met uw ambtelijk toezichthouder wanneer u verwacht dat er mogelijk vertraging zal optreden als gevolg van de Covid-19 maatregelen.

Houdt u ook rekening met eventuele vertraging van de jaarrekening, kadernota en andere informatie vanuit gemeenschappelijke regelingen (GR) waaraan uw gemeente deelneemt. De begrotings- en verantwoordingscyclus van een GR loopt voor op die van de gemeenten, zodat u tijdig de juiste informatie ter beschikking heeft voor het opmaken en vaststellen van uw eigen documenten. De accountantscontrole en besluitvorming vindt hierbij voor een groot deel in maart en april plaats waardoor hierin mogelijk vertraging kan optreden. Dit kan ervoor zorgen dat u niet alle informatie op tijd krijgt van een GR, wat ook weer invloed kan hebben op uw eigen besluitvormingsproces. Daarom raden wij u aan met uw GR'en in contact te treden zodat u grip blijft houden op dit gedeelte van uw gemeentelijk beleid en financiën.

Voor vragen over de circulaire of de gevolgen van Covid-19 op uw financieel toezicht kunt u zich wenden tot de toezichthouder van uw gemeente. Indien gewenst kan zij/hij een korte presentatie verzorgen over de begrotingscirculaire. Voor meer informatie over wat de provincie voor uw gemeente kan betekenen tijdens deze Covid-19 pandemie, verwijzen wij u nogmaals naar onze brief van 24 maart 2020.

Wij wensen u alle succes toe in deze moeilijke periode en in de periode die nog voor ons ligt. Weet dat de provincie hierin vooral naast u wil staan, als partner, maar ook als toezichthouder.

Blijf gezond!

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst
Secretaris

Bijlagen:

- Begrotingscirculaire 2021

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

OnderwerpBegrotingscirculaire 2021 en Covid-19
gevolgen voor financieel toezicht voor
gemeenten**Inlichtingen bij**Michiel Bodde
026 359 83 16
post@gelderland.nl**Blad**

1 van 4

- De colleges van Burgemeester en Wethouders van de Gelderse gemeenten
- De gemeenteraden van de Gelderse gemeenten

Geacht college/Geachte gemeenteraad,

In onze rol als financieel toezichthouder informeren wij u jaarlijks in onze begrotingscirculaire over de actuele ontwikkelingen die van belang zijn bij het opstellen van uw begroting en van invloed zijn op ons toezicht (van uw financiële stukken). Daarnaast informeren wij u in deze circulaire over het proces van het financieel toezicht, in het bijzonder over de begrotingsrichtlijnen en over de toetsingsaspecten die we hanteren bij het beoordelen van uw begroting 2021. Deze informatie treft u aan in bijgaande notitie “Bouwstenen begrotingscirculaire 2021”.

In deze brief lichten wij enkele onderwerpen uit de begrotingscirculaire nader toe. Ook gaan wij kort in op de gevolgen die de Covid-19 maatregelen kunnen hebben op uw begrotingscyclus en hoe wij hier als toezichthouder mee om gaan in afwachting van eventuele nadere besluiten van het Rijk.

Begrotingscirculaire 2021

De jaarlijkse begrotingscirculaire is van belang bij het opstellen van uw begroting 2021 en meerjarenraming 2022-2024. De circulaire is een aanvulling op het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten) en wordt jaarlijks opgesteld door het Vakberaad Gemeentefinanciën¹. Naast de ontwikkelingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) gaat de begrotingscirculaire 2021 op de een aantal specifieke onderwerpen. Wij geven u hierbij graag het volgende mee.

¹ Het Vakberaad Gemeentefinanciën is het overlegorgaan van de gezamenlijke toezichthouders (provincies en Ministerie van BZK) en vertegenwoordigers van het IPO, VNG en ROB.

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

Blad

2 van 4

Er liggen in de komende jaren belangrijke uitdagingen op het gebied van gemeentefinanciën. De financiële onzekerheden bij het uitvoeren van decentralisaties in het sociaal domein, nieuwe opgaven die op gemeenten afkomen en de inmiddels uitgestelde herijking van het Gemeentefonds maken het voor u niet eenvoudig om een structureel duurzaam financieel beleid te voeren. Ons college heeft hier veel begrip voor. Wij zien dat u hier ondanks de vele onzekerheden toch aan blijft werken en spreken onze waardering uit voor het feit dat u lastige keuzes die u hierin soms moet maken niet uit de weg gaat. Als toezichthouder hebben wij echter ook de taak hierop toe te zien. Dit doen wij onder meer door middel van het beoordelen van uw begroting en door met u in gesprek te gaan over uw financiële huishouding.

Ieder jaar is ons uitgangspunt dat uw gemeente onder repressief toezicht komt te staan. Dit is de lichtste vorm van toezicht. Gedurende het jaar volgen wij risicogericht de ontwikkelingen van uw financiële positie en nemen kennis van uw financiële besluiten. Hiertoe vragen wij u de kadernota/voorjaarsnota, bestuursrapportages en de ontwerpbegroting aan ons ter kennisname toe te sturen, zodat wij tijdig met u in gesprek kunnen wanneer wij negatieve ontwikkelingen zien of hiertoe anderszins aanleiding bestaat. Wij zijn ons ervan bewust dat het beslag dat de uitvoering van de Covid-19 maatregelen momenteel op u als gemeente legt en zijn daarom terughoudend in de informatie die wij aan u vragen. Echter om een goed beeld te krijgen van de impact en financiële consequenties die de Covid-19 crisis heeft voor uw gemeente, zowel op de korte als langere termijn, is het zaak dat wij als provinciaal bestuur, niet alleen als toezichthouder, hiervan ook goed op de hoogte zijn. Dit stelt ons ook in staat om eventuele problemen samen tijdig te signaleren en met u mee te denken over en te zoeken naar eventuele oplossingen.

Bij de beoordeling van de begroting 2021 ligt de aandacht, in navolging op voorgaande jaren, onder andere op de ontwikkelingen van het budget voor het sociaal domein. Gedurende 2018 werd het steeds duidelijker dat veel gemeenten worstelen met de stijgende kosten die zij maken voor het sociaal domein, specifiek voor de jeugdzorg. Bij de begroting 2020 bleek dat de piek in de kosten nog niet bereikt was. Veel gemeenten hebben daarom meer geld begroot voor het sociaal domein en/of zijn tot ingrijpende maatregelen overgegaan. In de begrotingscirculaire 2021 wordt de richtlijn extra middelen jeugdzorg bevestigd. Mocht op basis van uw jaarrekening 2019 toch blijken dat dit niet toereikend zal zijn, dan wordt er verwacht dat u hier realistisch mee omgaat bij uw begroting 2021. We hebben ook de verwachting dat u, gegeven de ervaring in de voorgaande jaren, in uw begroting komt tot realistische ramingen voor 2021 en de daaropvolgende jaren. De realisatie van de budgetten bij uw jaarrekening 2019 geven daarbij doorgaans een goede indicatie.

Vanwege de schommelingen in de hoogte van het Gemeentefonds in 2019 wordt gekeken naar de mogelijkheden om de uitkering uit het Gemeentefonds minder gevoelig te maken voor fluctuaties. In de circulaire vindt u een overzicht van alle zaken die hieromtrent spelen.

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

Blad

3 van 4

We raden u aan de ontwikkelingen vanuit de VNG als uw belangenvertegenwoordiger en betrokken onderhandelaar te volgen om een beeld te krijgen van wat u als gemeente voor 2021 te wachten staat aangaande eventuele veranderingen van de financiering van het sociaal domein.

Verder wordt in deze circulaire ingegaan op herijking van het Gemeentefonds en de verdeelsystematiek. Wij raden u aan de ontwikkelingen nauwgezet te volgen omdat de uitkomsten van het proces mogelijk grote invloed kunnen hebben op uw meerjarenramingen. Wij raden u daarom aan om hiermee - voor zover mogelijk - rekening te houden bij het opstellen van uw begroting. Mocht dit invloed hebben op ons financieel toezicht, dan brengen wij u hiervan vanzelfsprekend tijdig op de hoogte.

Ook opgaven als de energietransitie en de invoering van de Omgevingswet hebben gevolgen voor uw begroting en zijn daarom in de circulaire opgenomen. Wij hebben inmiddels begrepen dat de invoeringsdatum van de Omgevingswet is verschoven. Deze zal naar verwachting later, maar nog wel in 2021 worden ingevoerd. Andere onderwerpen zijn de rechtmatigheidsverantwoording door uw college en de verkoop van Eneco-aandelen voor zover van toepassing op uw gemeente.

Covid-19 en financieel toezicht

De maatregelen die landelijk zijn getroffen als gevolg van de Covid-19 pandemie raken ons allemaal in Gelderland en hebben mogelijk ook effect op de begrotings- en verantwoordingscyclus van uw gemeente. Afstemming tussen ambtenaren en accountants, maar ook tussen ambtenaren onderling verloopt minder soepel en de benodigde besluitvorming door uw college en raad loopt mogelijk ook vertraging op. Om die reden is het denkbaar dat u niet in staat zal zijn om uw vastgestelde jaarrekening 2019 voor 15 juli 2020 in te dienen bij ons.

In onze brief 'Provinciale ondersteuning voor gemeenten bij COVID-19-crisis' van 24 maart 2020 (zaaknummer 2020-003635) hebben wij aangegeven dat we uitgaan van terughoudend toezicht op gemeenten. We willen gemeenten niet onnodig belasten met administratieve taken en denken graag mee over mogelijke oplossingen, zoals bij het eventueel overschrijden van wettelijke termijnen. We zijn hierover ook landelijk in overleg met onze collega provincies en het Rijk. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft inmiddels laten weten dat, indien het noodzakelijk is, hij de termijnen voor de aanlevering van de jaarstukken zal aanpassen. De tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming biedt de minister hiertoe de mogelijkheid. Indien de termijnen worden aangepast, wordt u daarover geïnformeerd.

Indien duidelijk wordt dat u niet in staat bent om de door uw raad vastgestelde jaarrekening inclusief accountantsverklaring tijdig bij ons in te dienen, dan vragen wij u om hierover zo snel mogelijk in contact te treden met uw ambtelijk toezichthouder. Er kunnen dan afspraken worden gemaakt om ervoor te zorgen dat de toezichthouder op de hoogte blijft van de financiële situatie van de gemeente.

Datum

15 april 2020

Zaaknummer

2020-004616

Blad

4 van 4

Als er naar aanleiding van de begroting 2020 bestuurlijke of ambtelijke afspraken zijn gemaakt met uw gemeente over de kadernota, dan vragen wij u ook contact te zoeken met uw ambtelijk toezichthouder wanneer u verwacht dat er mogelijk vertraging zal optreden als gevolg van de Covid-19 maatregelen.

Houdt u ook rekening met eventuele vertraging van de jaarrekening, kadernota en andere informatie vanuit gemeenschappelijke regelingen (GR) waaraan uw gemeente deelneemt. De begrotings- en verantwoordingscyclus van een GR loopt voor op die van de gemeenten, zodat u tijdig de juiste informatie ter beschikking heeft voor het opmaken en vaststellen van uw eigen documenten. De accountantscontrole en besluitvorming vindt hierbij voor een groot deel in maart en april plaats waardoor hierin mogelijk vertraging kan optreden. Dit kan ervoor zorgen dat u niet alle informatie op tijd krijgt van een GR, wat ook weer invloed kan hebben op uw eigen besluitvormingsproces. Daarom raden wij u aan met uw GR'en in contact te treden zodat u grip blijft houden op dit gedeelte van uw gemeentelijk beleid en financiën.

Voor vragen over de circulaire of de gevolgen van Covid-19 op uw financieel toezicht kunt u zich wenden tot de toezichthouder van uw gemeente. Indien gewenst kan zij/hij een korte presentatie verzorgen over de begrotingscirculaire. Voor meer informatie over wat de provincie voor uw gemeente kan betekenen tijdens deze Covid-19 pandemie, verwijzen wij u nogmaals naar onze brief van 24 maart 2020.

Wij wensen u alle succes toe in deze moeilijke periode en in de periode die nog voor ons ligt. Weet dat de provincie hierin vooral naast u wil staan, als partner, maar ook als toezichthouder.

Blijf gezond!

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

John Berends
Commissaris van de Koning

Pieter Hilhorst
Secretaris

Bijlagen:

- Begrotingscirculaire 2021